

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet” közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szent-Miklós-utca 791. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

A ref. főtanoda könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor vagy annak térfogata 6 kr: bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

A hirdetési díjak előre fizetendők.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.

Buda-Pesten:

Braun Ede ur hirdetményi ügynöksége,
(József-tér, 10. sz. I. emelet.)

Megjelenik a lap

minden szerdán és szombaton egy egész lven.

ELOFIZETÉSI ÁR:

Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 „ 50 kr.

M.-Vásárhely, 1875. nov. 2-án.

Minden korszaknak megvannak a maga divatos eszméi és azokkal kapcsolatos szólásformái, melyek a körülményekhez képest kisebb-nagyobb mértékben uralják a helyzetet, illetőleg a társadalmi különböző köröket, még pedig a szerint, a milyen talajra itt, vagy amott találtak. Korunk sem szűkölködik ilyen eszmék hiányában, s a többek között van különösen egy, melyet a szükség kényszerűsége mellett igazán divatosnak, vagy is jobban modva: részben a divat szüleményének lehet állítani. Ez pedig nem lehetne más, mint az utóbbi időben oly sok oldalról, s annyszor hangoztatni hallott takarékoság eszméje.

Ha van idő, s van évnak szaka, melyben ez eszmével behatóbban foglalkozni kell, az nem lehet más, mint az ősznek azon része, melyben évi egész termésünket már betakarítottuk, s midőn annak pontos számbavétele, s háztartásunk igényeihez mért beosztása mellett kimutathatjuk, hogy mi abból a szükséglet, s ennek levonásával mennyi lehet az ugynevezett felesleg.

Szerencsés nemzetgazdasági viszonyok között ugy a szükségletnek, mint a fölöslegnek időről időre gyarapodnia kell. Az ország egészben véve, vagy annak egyes polgárai minél nagyobb fokú productív fogyasztást mutathatnak fel, rendszerint annál több fölösleggel is rendelkeznek, föltéve természetesen, hogy a rendszeres termelést rendkívüli elemi csapások, avagy társadalmi zavarok nem akadályozzák.

Arra nézve azonban, hogy a rendes szükségletet kellően fedezhessük, sőt kedvező körülmények között még fölösleggel is rendelkezhesünk, első sorban és mindenekelőtt az erő, idő és anyag gondos felhasználása és célszerű beosztással párosult értékesítése iránt kell tisztában lennünk.

Most a betakarítás idejében ugyanis tudhatjuk csak, hogy mink van, az mennyibe került, s a körülményekhez képest minő értéket képvisel, vagy számot vetve a jövő eshetőségeivel minő értéket fog képviselhetni. Most kell egyszersmind azzal is tisztába jönni, hogy van-e fölöslegünk, vagy nincs; s ha van, az mennyire becsülhető? Mert ilyen számítás nélkül nem lehetünk tisztában helyzetünkkel, s bárminő hajlammal is bírnánk különben a divatos szólamként ismeretes takarékosagra, vagy a productív termelésre, kellő eredményt felmutatni képesek nem leszünk; már pedig takarékoskodnunk kell, ha egyébert nem is, legalább azért, mert jelen korszakunknak a takarékoság egyik nagyon gyakran hangoztatott eszméje.

Minden lehető félreértés kikerülhetése tekintetéből azonban meg kell jegyeznünk, hogy a szigoruan pontos számításokkal kapcsolatos és egészen komoly reállirányú takarékoságot is csak azon

fokig tartjuk helyesnek, kívánatosnak, sőt szükségesnek, melyben a fősvénységbe még át nem ment, mert épen a mennyire elkárhoztatjuk a meggondolatlan és könnyelmű költsékezést, vagy pazarlást, ép ugy nem lehetünk pártolói a fősvénységnek.

A helyzet és körülményeinek igényei szabván meg tehát a szükségleti fedezet minőségét és mennyiségét, az okszerű számítás nem ellemezheti annak consumtióját.

Ma már a bevétel és kiadás rovatainak pontos betöltése a szatócs és millióner, az egyes polgár és az állam üzletében és gazdaságában nélkülözhetetlen, s a hol, vagy a kinél az melőzve van, ott, vagy annál hiányzik a takarékoság alapjául szolgálni kellett, s lehetőleg biztos tájékozódás.

Hazánkban, illetőleg hazánk lakosainak egy tekintélyes részével eddig teljesen, vagy legalább is nagy részben hiányzott az ily fajta felfogáson alapuló számítás iránt nem annyira a tehetség, mint inkább hajlam, s fájdalom! azok között kell emlitenünk nagyobb és kisebb földbirtokosaink tetemes részét. S ha e tekintetben egy összehasonlítást teszünk csak tíz évi időközzel, szomoruan kell tapasztalnunk a roppant lesújtó kedvezőtlen eredményt. Ez pedig onnan van, mert nem vagyunk takarékosak és pedig nem vagyunk takarékosak a szó korrektebb és nemesebb értelmében, vagy ha a divatnak hódolni kívánva szavakban azoknak is valljuk magunkat, de eljárásunk célaránytalansága miatt sikertelenné válik ferde irányú törekvésünk.

Maga az ország, vagy állam csak akkor lehet egészben véve takarékos, ha annak egyes polgárai is legalább nagyobb részben takarékosak. A közügyekbe egyáltalában befolyást gyakorló intéző körök tagjai között nem igen találhatni olyat, ki magán gazdaságában pazar, hogy egyszersmind a közügyek iránti műveleteiben takarékos tudjon lenni; s viszont, ki magán gazdaságában takarékos, az bizonyára olyannak fogja mutatni magát a közügyek tekintetében is. Jelenlegi hazai viszonyaink között ezen állításainkat élénk, meggyőző példákkal illusztrálhatjuk, s válságos anyagi helyzetünket bizonyára az említett elvek iránya eltévesztésének tulajdoníthatjuk. Most értük el az ébredés idejét, melynek fordulóponttal kell szolgálni a múlt és jövő között, midőn az okszerű takarékoság eszméjét országos, mint magán ügyeinkben helyesen alkalmazva, s realizálva, még van időnk megmenteni a megmenthetőket, s egyszersmind van időnk egy jobb jövő alapjának biztos megteremtésére.

Most, midőn évi termésünk utolsó részletét is betakarítottuk, őszi gondolatok bizonyára mindezek, de olyanok, melyek, hogy fennt, mint alant minél több pártolóra találjanak, hazánk és nemzetünk érdekében nagyon, de nagyon is kívána-

tosnak és szükségesnek mutatkozik, még pedig oly módon, miszerint takarékosak legyünk mindenben, s nem divatos értelemben, hanem helyzetünk követelményeihez mértén komolyan, s egészen realis és sikeres irányban.

Két cikk a közigazgatásról.

I.

Maros-Vásárhely, 1875. nov. 2-án

Alig van kedvencezbb themája a laikus nagy közönségnek és az újságírók kisebb, de mérgezebb hadának, mint nappal és éjjel jó kedvben és rosz hangulatban egyaránt igazságszolgáltatásunk- és közigazgatásunkra kigyót, békát reá kiáltani s az ördögnek valamennyi fekete színét reá mázolni!

Vajjon czélt érünk az örökös elégedetlenség, nyugtalanság lármájával csupán?

Nem; sőt egyáltalán csak a kedélyeket izgatjuk s a nép és a hivatalnoki osztály között már is fennálló idegenkedés veszélyes, káros szellemét öregbitjük.

Mi hát a teendő a bajnak mutatókozó jelenségeivel szemben?

Nézetünk szerint sokkal czélszerűbb lenne, ha kevesebbet, de több gondolkodással, több megfontolással szólnánk a kérdések megvitatásához, s ha vannak helyesnek látszó reform-eszméink, azokat alaposan indokolva a közönségnek és az intéző köröknek tudomására hoznók, figyelmébe ajánlanók; ha pedig új, elfogadható eszmékkal föllépni nem birunk: akkor legalább a gyakorlati élet ismeretéből meritett bíráló megjegyzéseket és fejtegetéseket alkalmazzunk a mások által nyilvánosságra hozott újítások — javaslatok — reform-eszmékkal szemben.

Nem szólunk ezúttal az igazságszolgáltatás terjedelmes köréről; hanem a legközelebről napirnden volt s a hírlapokban fölmerült közigazgatási újításokra, tervekre s állítólag javításokra kívánunk néhány megjegyzést tenni.

A kihágásos ügyek s a kisebb polgári perek a közigazgatási hatóságokra átruházása ellen semmi kifogásunk nincs, csak hogy akkor ne álmadozzunk a tisztviselői létszám apasztásáról, sem a költségek kevesbitéséről, akár a központi, akár pedig a külső személyzetet illetőleg.

Mert azt hinni, hogy a szolgabíró, rendőrfőnök, útbiztos, adószedő, büntető és polgári bíró, katonasorozó s az ezeken kívül levő közigazgatási rendeletvégrehajtója lehet egyetlen személyben a mostaniaknál még nagyobb járásokban; és mert azt hinni, hogy ugyanazon állásra 6—700 forint fizetésért jogvégzett és a hivatalnak élő képes embereket fogunk találkozni, akkor, a midőn a sokkal nyugodalmasabb és biztosabb pályával bíró törvényszéki bíráknak 1500 forintja van:

valóban a legmerészebb phantasiáról s a viszonyok teljes félreismeréséről tanuskodik.

Aztán micsoda ironiája az alkotmányos rendszernek és micsoda illusztrációja az egyenlőség annyit hangóztatott elvének az, hogy míg az állam munkásainak egy része számára szép nyugdíj van biztosítva, addig a többiek a bizonytalanság kenyerét eszik, s kivált a gyermekes apák aggodva gondolhatnak az öregségnek nélkülözéssel teljes napjaira; persze satyrából rá lehet erre mondani, hogy: gyűjtsenek fiatal korukban s lesz mit egyenek a vénség napjaiban!

Ha tehát valóban akarunk nagyobbsszerű közigazgatási reformot keresztülvinni, s ha csakugyan olyan sérthetlennék óhajtjuk az autonómiából kifolyó választási rendszert a számosak által helyesebbnek mondott kinevezési rendszerrel szemben továbbra is fenntartani: akkor mindenestre a középút lesz követendő, hogy ez által egyszerűen mindkét elvnek fényoldalait egyesítsük, t. i. a közigazgatási tisztviselők választása élethossziglanra s részükre nyugdíjbiztosítás az állam többi tisztviselőihez hasonlóan, valamint velük szemben is a rendes fegyelmi eljárás alkalmazása. Jól tudjuk, hogy lesznek, kik kételkedő arcot csinálnak ezen kívánalmakhoz; de, hogy ha akarunk valamit és nem ideiglenes, átmeneti, ég és föld között lebegő alkotást — a milyeneknek Isten kegyelméből immáron bővében vagyunk: úgy nem szabad visszarettennünk a gyökeres átalakítástól.

Vannak még némi elmondandóink a részletekbe hatólag különösen a házi pénztárak (a domestica cassák) föllállítására, továbbá az adóbehajtásra és a nevelésügyre vonatkozólag — ezekre nézve azonban jövő alkalommal lesz szerencsénk előadhatni nézeteinket. L. L.

Olaszország és műkincsei.

(Folytatás.)

Rafael kortársai közül még kiemljük Antonio de Correggiot vezeték nevén Allegrit, 1494—1534, kinél a kellem, az összhangzat és az ecset kezelése bámulatra ragad, Egyszer Rafael egyik festménye előtt állván, így ki-

áltott fel: „Anch' io sono pittore“ (én is festő vagyok:) mindazonáltal nem érhető el őt, ámbar a lombard iskolának fejéül diszeleg, számos festményei közül, melyekre később rájövünk, legszebbnek tartják Szűz Mária képét az ugynevezett Zingarellat Nápolyban, mely keleti ruházata és fejéke miatt kapta e nevet, és melyet nője után festett, kit a legbensőbb szerelem érzésével imádozt; azután szent Katalint, kit a Maxentius császár 327-ben az evangéliom hirdetése miatt lefejeztetett. E képben a történelmileg ismeretes jellemzősággal kinyomata a figyelemreméltó. Mindenki elevenen maga előtt képzi szent Katalint, a midőn a császár által küldött 50 bölcset a pogányhitről áttéríti, hasonlóan a császárnét Fausztinát, Porphirius hadfőnököt és a 200 pradoriamust szónoki hatalma által a kereszténységre teríté, a midőn ezért nyugodtan tűri a barbar korbácsütéseket és az éles szeggekkel megrakott kerék felé közeledik, a melyen ki kellett volna végeztetnie, mely azonban mielőtt alkalmaztatnék, mintegy csoda által széthullott, s végre midőn november 25-én rálép a vesztőhelyre, hol mint az égnek mátkája diésfényben ragyog.

Sokan némely festvényeit a Rafaelé eleibe is teszik, így a Modenába festett „Sz. Sebestyént“, mely jelenleg a dresdai képesarnokban van, hol ezen kívül még 6 eredeti műve van Correggiának, azután „Sz. Jeromos“ és a Krisztus születése e cím alatt „la notte de Correggio“ (1522 — 28-ig) (ez is Drezdában.)

A mythológiából is igen eleven és nagyszerű festvényeket birunk tőle, melyek közül az Inachus leánya Jo, és Leda sparta királynő, Zeus két kedvességének festményei, most a berlini képesarnokban, arról is nevezetese, hogy annyi sok birtokos kézen mentek keresztül és végre az eredeti fejek nélkül vándoroltak Berlinbe. Correggio, Gonzaga Frigyes herceg számára festette e két képet, ki azokat V. Károly császárnak ajándékozta. Később Prágába hozatván a 30 éves háború alkalmával a svédek zsákmányává lettek, Krisztina svéd királynő Rómába vitte és ennek halála után Párisba jutottak a francia regens orléansi hercegehez. Ennek fia a két főt oly csábítónak találta, hogy kivágatta belőlük és a kép többi részét elégettetni parancsolta; azonban a képek megmenekültek és új fejekkel ellátva II. Frigyes birtokába jutottak, Schlesinger német festő szerencsés sikerrel festette a hiányzó fejeket, úgy hogy nem lehet megismerni az eredetiek hiányát.

Correggio szerette kis félékeny állatkákkal is ékíteni festményeit, így a Zingarella lábainál egy nyulacska, Sz. Katalin körébe egy tengerike pihen, mintha e különben félékeny állatkákkal a festett tárgy körének szentélyét akarta volna költőileg emelni.

Mielőtt a harmadik korszakára az olasz festészetnek átmennénk, tartozunk még a jó izlésnek, hogy Tintoretto és Cagliarit fölemlítsük.

Tintoretto, illetőleg Giacomo Robusti művei, miként a Cagliari művei is ragyogó csillogás modorában vannak tartva és a mester 82 éves élete pályáján 1512-től 1594-ig megtöltötte a világot, különösen Velenczét nagyszerű művekkel; kiemeljük a 30 láb magas és 74 láb hosszú paradicsom képet több száz alakkal; „az utolsó ítéletet“ és „az arany borjn imádását“, melyek a dogé palota ékítményeihez tartoznak.

Cagliari többnyire e néven Paolo Veronese 1530-tól 1588-ig élt. E mesternek, kit a velencei festészet iskolájának egyik legelső művészei közé sorolnak, és ki számtalan művel gazdagította szülő városát, művei a fény és ünnepies mámor kábitó hatását eszközlik és oly formán hatnak kedélyünkre, mint a vidám tenger játszi hullámai a biztos hajós elibe. Képeiben a főnséges építészeti remekek ünnepies közönséggel zsufolva telten tekintenek előnkbe, úgy hogy az egész egy merész képzelgés szeszélyes játéka gyanánt tűnik föl. Csillogó edények, tündöklő ékszerek ünnepies öltözék, mindenütt esin, tisztaság és a jól választott színek vegyülékének kellemes hatása, mihez még a sugarak szánszándékkal választott vakító világát kell képzelni; és akkor lehet fogalmunk ama összhangzatról, mely festmények tárgyai és a meglevenedett vászon közt létezik és a szem eleibe tárul. Számos ilyen kép van tőle; különös figyelmet érdemel a kanai mennyegző Gallileában, hol Krisztus a János evangélioma II. részének 1—11. verseiben leírt a vizet borrá változtató csodáját vivő véghez.

A kép 20 láb magas, 30 láb hosszú, 130 alakkal és annak, ki ismeri a zsidó mennyegzők 7 napig tartó ünnepies szertartásait, lehet fogalma arról, hogy a tüzes képzelő tehetséggel felruházott tehetséges festő mit teremtett e tárgyról.

Egyfelől Krisztus a tanítványával, közelében az anyja: a szűzies szemérmű Mária, midőn elpanaszolá fiának a gazda bánatát, hogy a bor elfogyott; amott a megzavarodott mennyasszony az arany-övvél és myrtus koszorúval, hátrahajtott csipkefátylával, közelében a sok nyoszolyó leány és fiataisága társnői; a háttérben a dúsan megrakott asztal, hol már a bor hiányzik, a vendégcsoportokkal és a zenészek hátrább látszó alakjaival. Emitt a „hat kövedrek“, melyeket a Jézus parancsára a szolgálk töltének meg vízzel, s mintha látná az ember, hogy miként pirosodik meg a víz az Isten fia rendeletére. És odább egy szolga töltött már belőle és viszi a násznagynak, ki kostolván, mintha mondaná a szemben levő vőlegénynek: „minden emberek először jó bort szoktak a vendégeknek adni és minekutánna megborosodnak, akkor adnak alábbvalót; te pedig e jó bort ekkorra tartottad.“

E kép a párisi muzeumban van.

Az olasz festészetnek ezen második szakában élt óriási szellemek után, a nagyban kiterjedt érdeklődés a

TÁRCZA.

Micheru Tamás hangversenye okt. 31.

A mi kis városunkban egy érdekes hangversenyről nem mondhatjuk el őszintén, hogy az eseményt képez; mert biz arról előre és utána is csak bizonyos egyének, ha úgy tetszik köröcskék beszélnek — reflectálnak és izlésük, felfogásuk szerint dicsérik vagy elégedetlenségüknek adnak kifejezést.

Nálunk hiában függnek falragaszok szerteszét a nagyobb épületeken s hiában hordozzák el a műsorozatokat, de még a sajtó is hasztalan emeli föl jóakaró figyelmeztető hangját: azért még egy hangverseny anyagi sikere távolról sincs biztosítva; a közönség érdeklődése még épen nincs fölköltve; sem kívánsága, vágya, hogy valami finomabb, magasabb műélvezetben részesüljön.

Hanem aztán ha mégis kissé fényesebb eredményű ilyenféle estély rendezését óhajtjuk, akkor néhány rábeszélő tehetségű és sok ismerővel dicsekedhető, buzgó egyén igen jó szolgálatot tehet, s kik aztán önként vagy biztatva megjelennek, azok lelki gyönyörrel élvezik át azt a pár órát és sajnálkozva gondolunk a jelen nem levőkre.

Micheru Tamás tegnapi hangversenye, tekintettel a mi körülményeinkre, valóban kitűnően sikerültnek mondható.

A műsorozat egyes darabjai mult számunkban ismertetve valának s így arra ezuttal vissza nem térve mindjárt az előadást ismertethetjük lehető röviden és egyszerűen.

A tisztelt művész (e diszes cím már megilleti őt) meg fog nekünk bocsátani, ha először egyik közreműkö-

dőről t. i. Eibenstein kisasszonyról fogok pár szóval megemlékezni.

Eibenstein k. a. két dalát (valljuk meg őszintén) várakozáson felül szép sikerrel s zajos hatással énekelte. Hangja kitűnően iskolázott s bárha érce, zengzetessége nem is ép oly üde és erőteljes, hogy egy nagy termet teljesen betöltsön — ezt bőven kárpótolta a szabatoság, hév és érzelem, melylyel a nehéz áriákat éneklé, s hogy nem ismert szellemi kincsében közönségünket részesíté, azért fogadja teljes elismerésünket és köszönetünket s legyen szabad hinnünk, hogy kellemes dalait többször is lesz szerencsénk hallani.

És most szóljunk az est hősről, Micheru urról, kinek fiataisága daczára (alig 24 éves) már is nagy hatalmat adott kezeibe a természet és a tudomány, midőn őt a művészet ihletével áldá meg.

Nem szándékunk fölére beható bírálatot írni annyival inkább, mert arra hivatottnak sem érezzük magunkat, hanem csak néhány egyszerű megjegyzést teszünk.

M. urnak első jó tulajdonsága a feltétlen uralom s mindennek fölött a biztos könnyűség melylyel hangszerét kezeli, a legnehezebb futamokkal s a legváltozatosabb átmenetekkel csak úgy játszik, mintha mindaz csak egy önmagától történék; de azért nem hagy hidegen, a mi némely virtuozoknál gyakran előfordul; nála a szív és érzelem is szerepelnek, és ez az, a mi épen egyik legfőbb előnyét képezi, s ez a mi biztosítani fogja, jövőre is mindig játéknak hatását.

Mert hiába, a zenében gyönyörködő (még a legnagyobb szemöldökű kritikus is) szívvel is meg van áldva s bizony jól esik, ha a technikai tökély mellett a gondolatot s különösen az érzelmeket minél praegnansabban kifejezve hallja.

Micheru urnak igen szép (persze saját szerénysége s itélő tehetsége tiltakoznék legelőbb ha úgy mondanám: tökéletes vagy bevégzett) technikája van s a tohetségnek is épen nem közönséges mértékbe adatott neki, — de legkitűnőbb, mint előbb is említém, vonójának bámulatos finom kezelése, s gyönyörű pianoinak játszása; játéknak tehát kiemelkedő fénye nem az erő, hanem az elegancia, hogy ugymondjuk: a gyöngédség, s úgy hisszük ő babérait sokkal inkább fogja arathatni a fényes salonok válogatott közönsége, mint a nagy concert-termek riadalmas zenét, szinfalszaggató hangokat áhító nagy tömege előtt; s ezért saját, sőt mások nézetének is adunk kifejezést, midőn figyelmét a német classicusok helyett a francziák, elegantiában páratlan zeneszerzőire és mestereire utaljuk. De már is többet íránk, mint akartunk s azért röviden a teljes dicséret kimondásával s a viszontlátás reményével veszünk búcsut az est méltán kitüntetett hőstől.

Wégler Gyula ur szokott, és mindig elismerést érdemlő játékaival kísérté zongorán M. T.-t., csak kár, hogy a zongora nem volt méltó a játszóhoz.

Ferencz A. ur jóakarattal igyekezett szíveségből tett közreműködési ígértét beváltani rövid felolvasásával — elmélkedvén a boldogságról.

Az egyes darabokra lehetnének még reflexióink, ha ugyan terünk volna, de így különösen csak a Mendelssohn Adagioját emeljük ki, mely után legzajosabb volt a közönség tüntetése.

Végül föl kell említenünk, hogy ha nem is nagy, de igen diszes és válogatott közönség vett részt ez élvezetes estélyen.

L.

művészet iránt csakhamar kedvezőtlen hatást idézett elő, mert a nagy sokaság, a mely képtelen volt azon spherákba irányozni röptét, a hol a megelőzőtt nagyságok mozogtak — csakhamar elmecevésszett és elkorcsosult.

A maniristák (mesterkéltek) ezen áramlata ellen csak későbbre sikerült gátot vetni, és azok, kik e küzdelmet fölvevék, eclectistáknak (kik mindenkől a legjobbat választják) neveztetlek.

E harmadik korszak, melyben korunkat is beleszámítjuk, a Caracciak időkorától számittatik.

Az öt Caracci Lodovico, Agostino, Annibale, Antonio, Franceschini az 1555-dik évtől az 1622-dik évig terjedő korszakot töltik be és egyesített erővel és szorgalommal sikerült nekik Bolognában egy 200 tanítványt számláló olyan hírv iskolát alapítani, melyben a festészet tudományát a régi mesterek is a természettel egyeztetve tanulmányozták.

Ezen iskola szelleme szerint az új styl a régi iskolákból kiszemelt jónak szabályokra alapított összehalmozásából vala összeállítandó, míg a másik az ugynevezett naturalistáké, a természetes modor — ugyszólván — a fesztelen korlátokhoz nem kötött szabad mozgásban kereste táplálékát.

Emennek Caravaggio Amerighi, 1569-től 1609-ig volt a feje, ki, miután Milanóban született helyén és Velenczében a nagy mestereknek tanulmányozta, Rómába ment és ott arra törekedett, hogy erőszakos és szenvedélyes előadással, hatalmas, megható igazsággal adjon kifejezést és formát. Ő nem emelni akarta a kedélyt, hanem saját életének mogorva hangulatát akarta mindenhova átlehelni. Korszakát, mely beleesik a 30 éves háboru korszakába — képei e hadjáratot jellemzik.

Boszorkányságok, gyilkolások, éjjeli árulás legkedvencebb témái.

A Scierra csarnokban Rómában egy kitűnő képe van: „A hamis játékosok.“ Midőn a szent képeket festette, akkor is megtartotta mély árnyékait és sötét háttereit, úgy, hogy képeivel sokszor megesezt, hogy a nekik szánt helyről elmozdítottak. Így a római vatikán képesarnokában levő „Krisztus koporsóba tétele“ ugy néz ki, mintha a cseh őriási hegyekből Munitót a czigány királyt temetnék.

Máltában a Johannita-rendnek imaházában Szent János fejevételét festette, miért is a nagy mester lovaggá avatta.

Az eclectisták azonban, noha sokaknak tetszenek a naturalisták erőszakos szélsőségeik, mert állítólag ezeknek mindig valami alapjuk van honnan meritenek, mégis túlszárnyalták a naturalistákat, mert törekvéseik egy Correggio kellemét a római mesterek komoly nagyságával egyesíteni sok tekintetben sikerült.

Ezek közül kiemeljük: Guido Renit 1575—1642., ki különösen a fejek eszményi szépsége által tündöklök és disze a bolognai iskolának. Eleinte a zenére adta magát és abban már sokra vitte; de azután a festészetre adván magát, már 18 éves korában iskolatársait mind felülmulta, úgy, hogy Albani és Domenichino irigységét felkeltötte. Tanítója a híres Ludovico Caracci volt, ki alatt nagy tökélyre tett szert.

Első éveiben festményein kívül ama neme a komoly mogorvaságnak ömlik el, a mely a Caravaggio képeire emlékeztet; közép éveiben, a hova ama híres Auróra tartozik, mely a Rospigliosi palota mennyezetét ékíti, ezen komolyság erőteljes szeretetreméltóság és kedvességre van szelidítve; és utolsó éveiben már negélyező kedvesség özőnlök el minden alakjain. A ravennai Domoban létező festményei remek művek gyanánt becsültetnek. Bolognában 200 főt számláló iskolát alakított és tanítványai kezei közül sok mestermű került ki. Hercules élete a Louvre-ban, egyike kitűnő műveinek; Francesco Albani a bolognai iskolából 1578-tól 1660-ig a Tasso és Guarini idylli költészetnek tárgyait tette főszenvendélyévé, melyben nagy befolyással volt gyönyörű családja; tizenkét gyermeke volt, kik szebbnél szebbek valának és egy Vénus, egy Galathea mintaképei lehettek. Az évszakok és elemek festészetében különösen kitűnt.

(Folytatása következik.)

Kimutatása

a Klotild főhercegeasszony védnöksége alatti székely leány árvaház és nevelő intézet és a m.-vásárhelyi nő-egylet javára rendezett és 1875. october 3-án megnyitott tárlatra beküldött és nevezett egyletek javára ajándékozott kegyes adományoknak:

Gróf Haller Györgynétől: 1 kanapépárna, 1 nyakkendő, 12 tányértörő. Stefáni Demeterné: 1 pár hárász tálcza.

Lázár Louise: 1 kendőtartó. Veress Gizella: 1 billétkosár, 2 nyakkendő. Veress Ida: 1 zsebkendő 1 csüngő kosár gyöngyből. B. Kemény Linka: 1 himzett strai. Kozma Nina: 1 divánpárna. Göllner Mari: 1 billét kosár és 1 levélnyomatató. B. Bornemisza Anna: 1 divánpárna. Bodola Katinka: 1 divánpárna. Horváth Fanni: 1 pár védkendő. Bodola Ágnes: 1 pár lámpa tálcza. Vajda Ilona: 1 pár gyertyára való s virágtálcza. Csiky Fanni: 1 pohár tálcza, 1 szivar- és 1 gyufatartó. Csiky Jolán 1 tűtartó. Barátosi Ilona: 1 szemüvegtartó. Szabó Klári: 1 szenderpárna. Szász Piroskától: 1 virágpohár tálcza. Gróf Eszterházi Annától: 1 himzett betét- és 1 hárász kendő. Gróf Eszterházy Irmától 1 tűpárna. Gr. Mikes Leopoldinétől 1 kanapépárnának való. Máriaffy Mariskától: 1 kanapépárna. Gegő Emmától: 1 pár lámpatálcza. Balla Victoriától: 1 horgolt lámpatálcza. Komáromi Emmától: himzett betét. Komáromi Vilmától: butor védruha. Antalfy Máriától: névjegykosár. Antalfy Rózától: 1 pár reggeli czipő. Staihl Piroskától: tolltörő és 1 szivar hamutartó. Lázár Ilonától ablakpárnára való himzés. Knöpfler Mariczi: 1 kanapépárna. Névtelen egy pár reggeli czipő. G. Bethlen Emmától: 1 kanapépárna. Koronka Lászlónétől: Gesztenyetakaró kendő, 1 pohár tálcza, 1 kanapépárnának való himzés, 2 hárász nyakkendő, és gombostű párna. Végh Ellától: 1 kulcsfogas és 1 ruha fogas himzéssel. B. Konradsheim Ilmától: 1 legyező és 1 pár kézelő gallérral. G. Toldalagi Annától: 1 kanapépárna. B. Konradsheim Oscárné: 1 nyakesokor, 1 gyufatartó 1 falegyező, és 2 kis alabástromszobor. Csapó Sándortól: 1 csöngettyűhúzó gyöngyből, 1 csüngő kosár 1 tűpárna. B. Rotenthal Henrichnétől: 1 kanapépárna. Konez Gizellától: utidoboz. Petri Jánosné urnő tanítványaitól: Damokos Irmától 1 pár gyertyára való. Nagy Irmától: 1 tűpárna. Kovács Berthától 1 asztalkendő szorító. Santa Rácheltől: 1 tűtartó. Antal Elistől: 1 pár gyertyára való. Enyedi Rózától: 1 dohánytartó. Szász Sarolta: 1 pár hárisonyakötő. Rauszeg Ilonától: 1 ékszer tartó. Lénárt Nettől: 1 erszény. Vidder Katától: 1 pár karmantyu. Moldován Annától: 1 tolltörő. Salmen Amáliától: 1 lámpatálcza. Szász Irmától 1 tűpárna. Nagy Annától: 1 védkendő. Vadadi Rózától 1 órapárna. Demeter Róza: 1 kötőkosár. Rávovszky Rózától 1 nyakravalót. Antal Seftől: 1 névjegykosár Soos Lotti: névjegykosár. Barra Elise: virágesokrot. Szlávník Ninától 1 gombostű párna. Schneider Jósefné urasszony növendékeitől: Schneider Mari: 1 falikosarat. Szilágyi Ilona: hárász kendőt. Csiki Irma: lámpatálczát. Damokos Ilona: 1 pár nyak- és kézre való. Járdi Klára: 1 lámpára való rózsát, és 1 tolltörőt. Tkallacz Terka egy arany fonalból kötött lánczot. Szabó Zsuzsika: 1 kanapépárnát. Jenei Ilona: 1 pár lámpatálczát. Jánki Róza: 1 virágtálczát. G. Toldalagi Eszter 1 kanapépárnát. B. Konradsheim Ilma: lámpatálczát. Gr. Toldalagi Mari himzett gallér- és manchettokat. Gr. Toldalagi Elistől: himzett zsebkendő. Czobel Agnes: asztalterítőt. Bihari Gizella: 1 asztalterítőt. Popovics Justin: 1 munkakosarat. Ajtai Gizella: 1 himzett képet. Bárdosi Jánosné: fésű és kefetartó. Sándor Jánosné: 1 pár virágtartót, 1 munkakosarat, 1 czukortartót porcellánból, 2 kis virágtartót, 1 gyümölcskosarat, 1 színes várágeserepet, hamutartót, 1 kis porcellán kannát és himző mintákat, kis könyv alakban.

(Folytatása köv.)

A Clotild főhercegeasszony

védnöksége alatti „Székelyföldi leány-árvaház és nevelő-intézet“ a saját és a helyi jótékony „Nőegylet“ alapító-keje gyarapítására f. év október havában rendezett tárlat jövedelméről készült és az árvaház igazgató választmánya által a f. hó 26-án tartott ülésében jóváhagyott számadás.

A) Bevételei.

1. A tárlaton kiállított és az egylet javára adományozott tárgyak kisorsolása czéljából eladásra kibocsátott 3500 drb. sorsjegyből a kisorsolás kezdetéig elarusítottván 3290 drb. a 20 kr-jával befolyt 658 frt — kr.

A kisorsolás után — mint el nem adottak — visszajuttatott sorsjegyek száma 120-at tett. Végre a távolabbi helyekre elarusítás végett szétküldött, de még ez ideig sem természetben, sem azok értéke vissza nem juttatott sorsjegyek száma 90. (Erről még említés leszen annak idejében téve.)

2. A tárlat tartama alatti látogatások folytán elkelt belépti-jegyek értéke (à 10 kr.) a felülfizetésekkel együtt 172 frt 51 kr.

3. A tárlat tartama alatt ottan elarusított étkekből befolyt 81 frt 25 kr.

4. A tárlaton kiállított vetemények, a terem föl-ékitésére használt kelmék, ugyszintén a tányérok elárverezéséből befolyt 14 frt 05 kr.

5. Gróf Nádasdy Ferenczné 6 kegyelmessége az általa megtartott 1 darab sorsjegyre felülfizetésképen küldött 9 frt 80 kr.

6. Törpényi János helyi kereskedő úr adomány 3 frt 20 kr.

7. Schneider Josefine úrassz. adom. 1 frt — kr.

8. Kolozsvári Boér Sándorné úrasszony — mint varrógépraktár tulajdonos — a tárlaton kiállított s ez alkalommal elarusított gépek árából átengedett 10%-a tett 11 frt — kr.

9. Melczer Jakab helyi kereskedő úr a tárlaton elarusított szotyrai árából átengedett 10 %-a tett 25 kr.

A bevétel összege 951 frt 06 kr.

B) Kiadás.

a) Az „Apollo“-teremnek 14 napi használatáért Dájbukát testvéreknek 50 frt, melyből azonban 10 frtot visszaajándékozván, e czímen kiadás volt 40 frt — kr.

b) A tárlat rendezésére megkivántatott összes nyomtatványokért (a kiosztott dicsérő okleveleket is beszámítva) és postadíjért 45 frt 18 kr.

c) A jutalomkép en kiosztott aranyok és tallérok váltási összege 41 frt 80 kr.

d) A tárlat rendezéséhez szükségelt butorok, ugy a kiállított tárgyak felhordása és azok hazaszállításakor felhasznált hordároknak hordári díjjak (napszámok), a terem fölémentése fejében fizetett díjjak, a kiállított gyümölcsök alá szükségeltető tányérok, világítás és egyéb aprólékos készletek (a számadáshoz zárt igazolványok számlák szerint) 59 frt 12 kr.

A kiadás összege 186 frt 10 kr.

azaz: egy száz nyolczvanhat forint és tíz krajczár osztr. értékben, mely összeget a fentebb megjelölt bevételi összegből 951 frt 06 kr.

mint kiadási összeget 186 frt 10 kr.

levonva 764 frt 96 kr.

azaz: hétszáz hatvannégy forint és kilenczvenhat krajczárnyi összeg maradt, mint tiszta jövedelem, mely két egyenlő részre felosztatván, egyik-egyik intézet részére háromszáz nyolczvankét forint és negyvennyolcz o. értékű krajczár jutott, mely összeg a helyi jótékony nőegylet érdemes elnöke: gróf Toldalagi Eszter ő nagyságának kézbesítve is lett.

Midőn az árvaház igazgató-választmánya 1875. okt. 26-kán tartott ülésében hozott határozata folytán ezen számadását közzé teszi, egyidejűleg azon kedves kötelmet is teljesíteni kívánja, hogy mindazoknak, kik ezen szép eredménynek felmutathatásában részint nemes keblű adományaik nyújtásával, részint a tárlatnak szíves látogatásaival segédkezni kegyesek voltak, az árvák és szegények nevében a leghálásabb őszinte köszönetét hirlapilag nyilvánítja.

Hirrovat.

○ Halottak napját nálunk is kegyeletes ünnepélyvel tartották föl azok, kiknek szeretteik a csöndes városnak lakosai lettek; azonban az estéli tömeges látogatást nagyban megnehezíté a lehető legkedvezőtlenebb sáros, havas, hideg idő.

○ Hóval köszöntött be november elsője s a második nap hasonlóan folytatta.

○ Kolozsvártt még el sem végződött Tamási vendégszereplése, s már is Buljovszky Lillához van szerencsájük. Kíváncsiak vagyunk a mi téli idényünkhöz (az ivadot tartsa meg szerzője magának), mely hallomás szerint e hó 9-én veendi kezdetét.

* A f. hó 6-án tartandó dalárda tánczvigalma alkalmával a czukrászatot Schönstein Zsigmond úr, az éttermet — izletes eledelek- és italokkal — Rákosi József úr fogja berendezni.

— A maros-vásárhelyi dalárdának pártoló és működő t. tagjai az egylet czime megváltoztatása végett, 12 tag indítványa folytán, f. hó 14-én vasárnap d. e. 11 órakor a helyi városbázi nagy teremben tartandó rendkívüli közgyűlésre tisztelettel meghivatnak. Maros-Vásárhelytt, 1875. nov. 1. az elnökség.

— Nagy Lajos polgári iskolai tanító úr ügyéhez végkiegészítés. Kiirat a maros-vásárhelyi iskolaszéknek 1873. évi okt. 29-kén tartott nyilvános ülése jegyzőkönyvéből. 106. Szőnyegre került a mult szept. 20-iki ülésen 88. sz. a. hozott határozathoz képest az igazgatói teendőknék ez iskolai évben leendő vitelével a rendes tanítók valamelyikének megbízása, minek is titkos szavazás útján való eszközölése elhatározatván, beszédnek a szavazat-lapok, melyeknek összeszámítása a következő eredményt tüntette föl: a beadott 14 szavazathól

kapott Kerekes Sámuel 12-öt, Nagy Lajos 1-et és Gruber Mihály is egyet. Határozat: Ehez képest az igazgatói tisztnek a folyó iskolai évben való vitelére külön igazgatói díjazás nélkül általános szótöbbséggel Kerekes Sámuel polgári iskolai rendes tanár választott meg, ki erről írásban is értesített fog, s egyszersmind az eddigi igazgató Nagy Lajosnak igazgatói fizetése folyó október hó 1-től kezdve az iskolaszéki pénztárnál beszünttetetik. Ennyit hozzáadni a Nagy Lajos úr ügyéhez szükségesnek tartottam. M.-Vásárhelyt, 1875. nov. 2. H. M.

Törvénykezés.

A maros-vásárhelyi m. kir. ítélő tábla nyilvános ülésében az 1875-dik évi november 1-én és következő napjain következő ügydarabok adatnak elő:

I. Osztály. I. Tanács polgári ügyekben.

Ferencz Károly r. b. által:

Nagy Sándor Nagy Gergely, mint a kááli zsellér majorház bírása, e. 47 frt 80 kr., Munzath Albert, Csokány István és tai. e. som. visz. h., Szilyási László, Pálfi Mária s t. e. 220 frt 72 $\frac{1}{2}$ kr., Zsiborán Juon, Mikes József e. som. visz. h., Lázár Niculai, Mósze Herlia e. 13 frt, Békési Antal, Vajdeán György e. som. visz. h., Rusz Niculai, Rosner Ábrahám e. 10 frt, Pálfi Dénes, Biró V. Sándor s tai. e. 1550 frt, Csató János Terlák György s tai. e. elsőbbség, Rosenberger Bernád, Fischer Saul e. 482 darab zsák, B. Nopcsa Ferencz, Riedl Ede e. bérlettől elmozdítás, Resinár község, Al-lemanu Pinciu e. som. visz. h., Máyer Lázár, s t. a Bakó Károly hagyatéka e. 1500 frt, Pollák Adolf Rübrig János e. 120 frt, Hensz Niculai, Zsuojs János I. Tomás s t. e. 45 frt 34 kr., Gábor Elek, s tai. Bene Sándor és tai. e. som. visz. h., Santa Ferencz Péter Mihály e. 10 frt 51 kr., Imre Sándor, Gál László e. 40 fr,

Hincs Miklós, özv. Szöcs Józsefné e. birtok kiigazítás, Dr. Mannheimer Ignác, Bárdosi Jánosné e. előjegyzés, Varvara Varchesu, Klokocsán Berta s t. haszonélvezet, Sterka Sulutiu Sándor hagyatéki ügye, Léb Fáni, Hosszu Sándor s tai. e. zálogjog bekeblezése, Léb Fáni Pap Gabris s tai. e. zálogjog bekeblezése, Vagyos Lőrincz s t. Bartha Lajos e. szerződés kiállítás, özv. Gyárfás Elekné Kozma Gábor s t. e. igényper, Szentgyörgyi György, Hatházi Julianna e. birtok kiigazítás, Vizakna város, Deési V. Elek hagyatéka e. 1480 frt, Miksa Elek, özv. Kerekes Józsefné e. zálogjog, Ház Pável és neje, Ház Vaszi s t. e. tulajdonjog, Lichig Ferencz s t. Novák Antalné e. előjegyzés, iránti ügyekben.

Csergedi János r. b. által:

Mateiu Gerásim, Rabia Moisané e. 200 frt, Lászlóffy Antalné, Lászlóffy Antal e. zárlat feloldása, Morscher Dániel, Medgyes város községe e. 1053 frt, Jósefovics Márkus, Pap Miklós e. 2300 frt, Schmidt Mihály, Schloszer Anna e. számadás tétel, Sill Mihály, Marcu Mária s t. 300 frt. Prica Stefán, Gevozdea Miron e. 95 frt 52 kr., Popa Josif, Popa Juon e. 60 frt, Meierutiu Juon, Popa Juon e. 58 frt, Boloni Pál, Mathe Samu e. 50 frt, Nagy Klára, Nagy József e. 15 frt, Repesik János, Lefkovics Beniamin e. 16 frt, iránti ügyekben.

Dr. Endes Gábor r. b. által:

Özv. B. Vesselényi Farkasné, a Mocsi birtokosság e. birtok kiigazítás, özv. Apór Gyuláné, Apór Lázár hagyatéka e. tulajdonjog elismerése, Farkas Ábrahám s t. a kir. kincstár e. 1400 frt kártérítés, Nagy Zsuzsanna, Jáger Tamás e. zálog váltás, Bakk Lászlóné, Schrey Endre s t. e. tulajdon igény, Todoreán Vaszilika, Zsákó János e. egy kaszáló s ház, Szentgyörgyi Sándor, B. Vay Lajosné e. tulajdonjog, Erd. kereskedelmi s hitelbank, Dobolyi Sándor s neje e. zálogjog átkébl., Transchenfels Mathiló, Ludvig Lipót s neje e. zálogjog átkébl., Trans-

chenfels Mathiu Vlederenu Constandiu e. zálogjog átkébl. Gedali Kaszt s tai. Mathias Schaser Kálmán e. örökösödés, Karácsoni János s t. az örmény szertartású papság szt. hagyományok intézete e. 693 frt, iránti ügyekben.

Deési Farkas r. b. által:

Gr. Toldalagi Zsigmond, gr. Kornis Gábor e. telekkönyvi ügy, A görög keleti 30. ezres alapítvány, Gencsi Albert e. 2510 frt, Jakabfy Miklós, b. Veselényi István e. 65500 frt, Mihályi Ferencz s neje Friedman Simon s t. e. tulajdon igény, Balogh György s neje, Springer Venczel s neje e. birtok kiigazítás, Pattantyus Antal, Lászlóffy Ferencz s tai. e. 2750 frt, Pap Ilia s neje, Kriszte Nasztaszia e. telekkönyvi ügy, Juga Joán s t. id. Juga Paraschiva e. egy kaszáló, iránti ügyekben.

Pogány Károly r. b. által:

Veisz és Pollák czég, Tauffer Károly e. 110 frt 60 kr. s jár., Kriszte Gligór, Komán Niculai e. visz. h. Kondris Juon Kozma Tódor e. birtokháborítás, Szappanyos Tódor, Lág Juon e. tartozás, Botár János Szász János e. 590 frt, Popovics Rubiscu Anna Benedikty Gábor e. 300 frt, Grosman Ábrahám, Rotár György e. 645 frt s jár., Dán Juon, Sztoika Onka e. 40 frt s jár., Konezei József, Szacsavay Sándorné e. 491 frt s jár., Ajtai sz. András, Csutak István e. birtokháborítás, Kisgyörgy János, Geodra Péter e. 156 frt s jár., Lókodi Sándor Julianna, Szöcs András e. 137 frt, Szabó Ferencz Kassai Domokos e. kártérítés, Béla Mihály, Kásás István e. visszahelyezés, iránti ügyekben.

Felolós szerkesztő:

KUTI ALBERT.

Nagy választékban mindenféle üveg- és pohárnemük, különös
figyelemre ajánlom új liter-mérték rendszerű metszett üveg-
raktáromat.

A CSAPÓ SÁNDOR

czég alatti fiók-üzletet Maros-Vásárhelyt, főtér, Görög
örökösei házukban,

teljesen újan és a jelenkor legfőbb igényeinek mindenben megfelelőleg felszerelvén és berendezvén, ajánlja az efféle norinbergi
és díszaru üzletekben szokásos minden kigondolható árucikkeinek

DUS RAKTÁRÁT

meglepő terjedelmes választékban, u. m.:

bel- és külföldi diszmű-árakat; pipere asztali czikkeket; a legfinomabb angol és francia illatszereket; illatos szappanokat; haj-, ruha-, fog- és körömkéfekeket; bontó-, simító-, választó- és tűző-fésűket; asztali-, úti- és falitükröket; halász-, vadász-, lovagló- és séta-szereket; úti-táska- és bőröndöket; női kézi- és övtáskákat; pénz-, szivar- és dohánytárczákat; legfinomabb tajték szivar- és dohány-pipákat, valamint minden más dohány-készletet; utezai- és báli-legyezőket; esernyőket, (gummy) esőköpenyeket; talmi arany, china ezüst, alpaca, pakfong, brittania, bronz, öntöttvas stb. tárgyak; asztali-, zsebbeli-, toll- és kerti-kékeket; vászon-, papir-, köröm- és himző-ollókat; evő-, kávé- és merő-kanalakat; kávéörlők és kávéöntő-gépeket bádog-, réz- és porcellánból; réz és minden másnemű érz gyertyatartókat; fa- és plémtálcákat; finom porcellán edények-, étkező-, kávé- és thea-készleteket; metszett üvegcancsók-, palaczkok- és poharakat nagy mennyiségben;

látszerészai áruk, mint:

szemüvegek, színházi látesövek, hév-, idő- és szeszmérőket stb.;

a legnagyobb választéku gyermek-játékok;

valamint ezer más itt egyenként elő nem sorolható tárgyak,

minden versenyt kizáró legméltányosabb jutányos, de határozott árakban.

Megrendelések vidékre készpénz, vagy utánvét mellett gyorsan és pontosan
eszközöltetnek.

(147)

(3-*)

megrendelhetők a legjobb gyárakból mintá után

Nyomtatta Imreh Sándor Maros-Vásárhelyt az ev. ref. főiskola gyorsajtóján 1875.